

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Resumé

Brumovice (Kat. Brumovice u Opavy, Bez. Opava), Außenbereich. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRUNTÁL (K. Ú. BRUNTÁL-MĚSTO, OKR. BRUNTÁL)

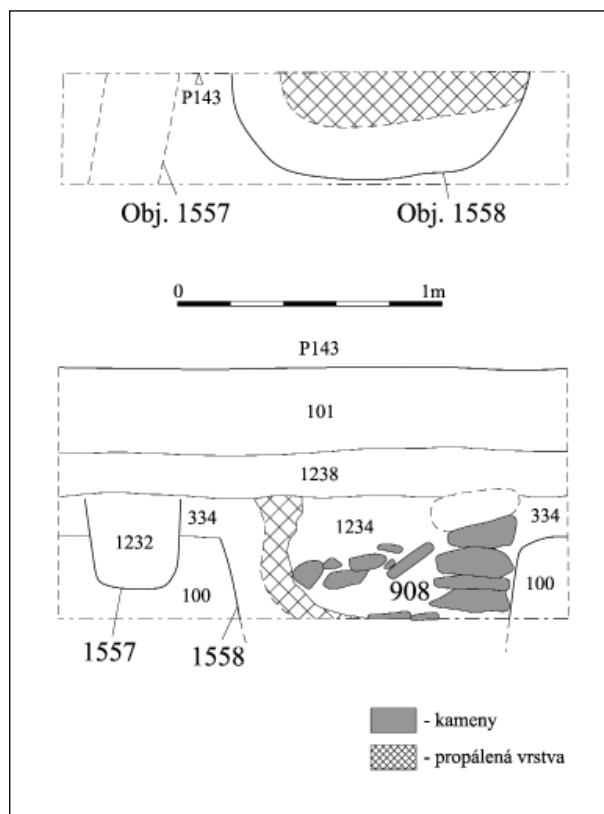
Ulice Partyzánská, parc. č. 27/1, 66/3, 67, 68, 69, 219/1. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V měsících srpnu až listopadu 2011 probíhala na Partyzánské ulici v Bruntálu postupná rekonstrukce inženýrských sítí (plynovod, kanalizace, vodovod - akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 73/11, 78/11, 80/11). Ač se jednalo o tři investorsky odlišné stavby, zjištěné nálezové okolnosti jsou obdobné, a je proto vhodnější je představit jako celek. Lokalita se nachází v prostoru původního historického jádra města, dnes městské památkové zóny Bruntál, konkrétně v jeho východní části. Soutisk zaměření výzkumu vyneseno do současné digitální mapy katastru nemovitostí a indikační skici stabilního katastru z roku 1836 (Zemský archiv Opava, fond Stabilní katastr slezský, sign. SI 302, kart. č. 47) identifikuje zkoumané situace jako prostor historické ulice Zámečnické (Schlosser Gasse), případně jako dvorové partie dvou městských parcel při východní straně náměstí Míru.

Výkopy o šířce 0,4–1,5 m a hloubce 0,5–3,5 m situované ve stávající komunikaci byly prováděny strojně, v místech odbočky plynového potrubí k parcelám při náměstí pak kopány ručně. Dokumentované antropogenní aktivity lze interpretovat jako jednorázovou úpravu komunikačních prostor historické ulice Zámečnické, ke které, vzhledem k získaným hmotným nálezům, došlo v 19. století. Výjimku představují pouze krátké úseky profilů v severní části ulice (po zalomení k západu, směrem k náměstí J. Žižky a ulici Revoluční) s pozůstatky stratigraficky starších souvrství. V kontextu dříve známých skutečností (absence úprav povrchů dlouhodobě sledovaná v řadě liniových výkopů v historickém centru; naposledy Kiecoň, Zezula 2011; Krasnokutská, Zezula 2011) je zásadním nálezem destrukce původní dlažby, vrstvy velkých oblázků a valounů. Zachycen byl i pozdně novověký požárový horizont v podobě přepálené omazávky dřevěných, při výzkumu blíže nelokalizovaných konstrukcí. Dokladem pozdní stabilizace uliční čáry je pak kamenné základové zdivo předstupující před stávající zástavbou. Výkop na dvou parcelách při náměstí zachytil pouze svrchní část předpokládané stratigrafie, tvořenou převážně suťovými novodobými dorovnávkami terénu.

Ulice Požárníků, parcela č. 194/2. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V měsíci srpnu 2012 proběhl v souvislosti se stavbou rodinného domu v Bruntálu na ulici Požárníků záchraný výzkum (akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 82/12). Zkoumaná lokalita se nachází v prostoru původního historického

Obr. 43. Březí. Zaniklá středověká osada Bratelsbrunn. Řez peci.

Abb. 43. Březí. Mittelalterliche Ortswüstung Bratelsbrunn. Schnitt durch einen Ofen.

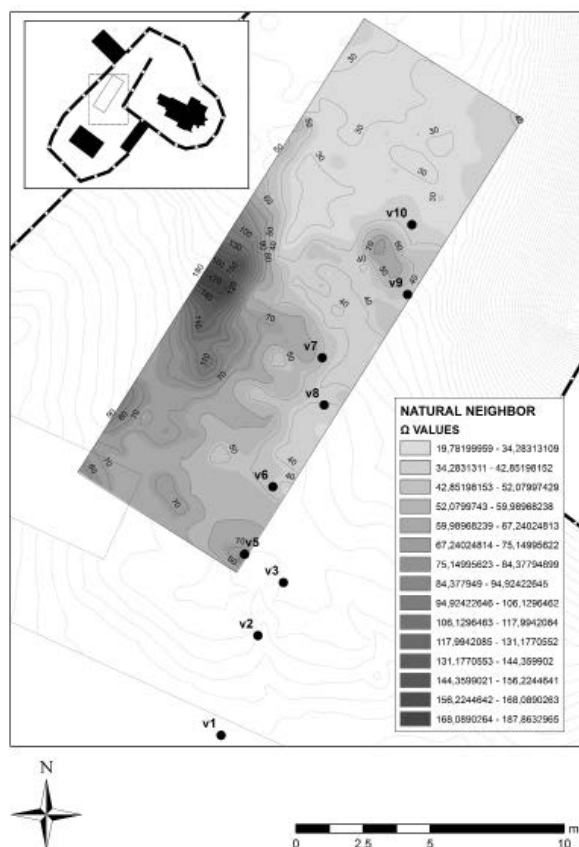
ho jádra města, dnes městské památkové zóny Bruntál, konkrétně v jeho jižní části. Soutisk mapových podkladů identifikuje zkoumanou lokalitu jako prostor dvou městských parcel při jižní uliční frontě historické ulice Řeznické (Fleischer Gasse).

V průběhu výzkumu byla na místě stávající proluky s již v minulosti demolovanou zástavbou registrována četná recentní narušení původních situací, zejména pak stavební jáma zabírající cca $\frac{2}{3}$ plochy. V severních partiích při uliční čáře se podařilo dokumentovat pozůstatky novověké stavby zachycené v podobě kamenných základových zdí vymežujících sklepní místnost, a to včetně části zřícené klenby. Na hranici parcely byla zjištěna souvrství s novověkou bází, dokládající komunikační charakter prostoru ulic Požárníků a K. Světlé.

Marek Kiecoň

Literatura

- Kiecoň, M., Zezula, M. 2011: Bruntál (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 52(2), 135, 136.
Krasnokutská, T., Zezula, M. 2011: Bruntál (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 52(2), 137.

Obr. 44. Březník (okr. Třebíč). Lokalizace půdních vrtů a výsledky geofyzikálního měření lokality.

Fig. 44. Březník (Třebíč District). Localization of the soil samples and results of geophysical measuring.

Resumé

Bruntál (Kat. Bruntál-město, Bez. Bruntál)

Partyzánská-Straße, Parz. Nr. 27/1, 66/3, 67, 68, 69, 219/1. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Požárníků-Straße, Parz. Nr. 194/2. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

BŘEZÍ (K. Ú. BŘEZÍ U MIKULOVA, OKR. BŘECLAV)

„V Zahradě/U rybníka“, ul. Družstevníků, parc. č. 1316, ul. Hlavní, parc. č. 3080/2, „Za Frutou“, parc. č. 6131, „V rovinách“, parc. č. 6174. Středověk (13.–15. století), novověk, 20. století. Vesnice, zaniklá středověká osada Bratelsbrunn, zákopy z 2. sv. války. Záchranný výzkum.

Rozsáhlá elektroinstalační síť rýh firmy E.ON doložila roku 2012 v Březí nové i známé archeologické situace. Na nároží ulic Hlavní a Družstevníků byly narušeny pozůstatky základů zaniklého kamenného domu, které nebylo možné přesněji datovat – rámcově pocházejí z ob-

dobí raného novověku. Jihovýchodně obce je chystána výstavba rodinných domů, proto zde probíhá momentálně úprava staveniště ve formě budování nových obslužných komunikací a inženýrských sítí. Rýhy zachytily, podobně jako v roce 2010 při realizaci vodovodu (Kos 2011), velké množství objektů souvisejících s pozůstatky zaniklé středověké vsi, kterou lze spojit s aktivitami ze 13. až 15. století (Nekuda 1961, 125). Opět byly dokumentovány štetové úpravy dvorků i základy hospodářských usedlostí. Z některých objektů máme nepřímé doklady kovářství, z jiných zase náznaky produkce vápna (pec s kamennou konstrukcí, obr. 43). Z jednoho objektu pochází zlomek zvláště specifického terakotového kamnového kachle, zdobeného rytým šachovnicovým vzorem.

Ve stejném roce byl proveden v extravilánu obce Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum při stavbě záchytných a odvodňovacích příkopů. Na částečně skryté ploše převažovaly po snížení terénu novověké navážky (šterkové zpevnění cesty, místy nahrazené stavební sutí) a černozem nasedající na podložní geologický podklad. Ve dvou úsecích stavby byly zachyceny antropogenní aktivity, které souvisely se starou polní komunikací, vojenskou činností (okopy) z období 2. světové války a příležitostným pohřbem mršiny koně.

U větrolamu v trati „V rovinách“ byly sledovány na mírné terénní vlně (cca 200 až 205 m n.m.) tři zbarvené výplně výkopů. Jednalo se pravděpodobně o okopy z období 2. světové války a jeden zaplněný kamením (asi příkop se starou odvodňovací funkcí: mezi body vymezenými GPS: 48°49'44.70"S, 16°33'50.11"V a 48°49'43.94"S, 16°33'49.48"V). V jižnější odbočce odvodňovací rýhy, směřující k švestkovému sadu P. Ker-na (současného starosty obce), zjištěn pod starou polní cestou v trati „Za Frutou“ skelet koně uložený ve zdvojené jámě, který byl fotograficky dokumentován (GPS: 48°49'29.32"S, 16°33'41.17"V).

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2011: Březí u Mikulova (okr. Břeclav), „U rybníka“. *Přehled výzkumů* 52(2), 139.

Nekuda, V. 1961: *Zaniklé osady na Moravě v období feudalismu*. Brno: Krajské nakladatelství a Moravské museum.

Resumé

Březí (Kat. Březí u Mikulova, Bez. Břeclav), „V Zahradě/U rybníka“, Družstevníků und Hlavní-Straßen, „V rovinách“, „Za Frutou“, Parz. Nr. 1316, 3080/2, 6131, 6174. Mittelalter, Neuzeit, 20. Jahrhundert. Siedlung, Einzelfund, Mittelalterliche Ortswüstung Bratelsbrunn, Schützengraben aus dem Zweiten Weltkrieg. Rettungsgrabung.